

به نام خداوند جان و خرد

قطعه‌نامه اولین کنگره بین‌المللی و سیزدهمین کنگره ملی زراعت و اصلاح نباتات ایران

و سومین همایش علوم و تکنولوژی بذر ایران

در پرتو عنایات الهی، اولین کنگره ملی و سیزدهمین کنگره ملی زراعت و اصلاح نباتات ایران توسط انجمن علوم زراعت و اصلاح نباتات ایران با شعار «احیای جایگاه کشاورزی در تولید ناخالص ملی» در تاریخ چهارم تا ششم شهریور ماه ۱۳۹۳ در محل سالن همایش‌های موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر کرج و با حضور وزیر محترم جهاد کشاورزی به عنوان سخنران افتتاحیه، ۱۸ تن از دانشمندان بنام از ۱۷ کشور جهان، و نیز دانشمندان و پژوهشگران وزرات جهاد کشاورزی، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و دانشجویان رشته‌های مرتبط با علوم زراعت و اصلاح نباتات و علوم و تکنولوژی بذر ایران برگزار شد. در این همایش سه روزه، از مجموع ۱۶۷۶ مقاله رسیده، ۱۵۳۱ مقاله پس بررسی‌های دقیق و طی مراحل مختلف پذیرفته شد که در این میان، ۲۳ مقاله به صورت سخنرانی فارسی و انگلیسی و بقیه به صورت پوستر ارائه شد. موضوع این مقاله‌ها شامل: زیست‌فناوری، ژنتیک، به‌نژادی، تنش‌های محیطی زنده و غیرزنده، علوم و تکنولوژی بذر، تغذیه و تولید، گیاهان زراعی، ایده‌های جدید زراعی، فیزیولوژی، اقلیم و پایداری، اکولوژی، علف‌های هرز، گیاهان زراعی جدید و فراموش‌شده، تنوع زیستی، مدلینگ، فناوری، و امنیت تولید بود که در قالب پنج نشست به صورت سخنرانی، پنج گروه ارائه‌ی پوستر ارائه شد. هم‌چنین چهار نشست تخصصی هم‌اندیشی و یک کارگاه آموزشی نیز در حاشیه این کنگره‌ها برگزار شد.

در افتتاحیه این کنگره، مراسم ویژه‌ای نیز برای بزرگداشت یکصدمین سالگرد تولد پروفیسور نورمن بورلاگ، پدر انقلاب سبز و برنده‌ی جایزه صلح نوبل، برگزار شد که در آن از فرش یادبود مزین به تصویر این دانشمند فقید رونمایی شد. هم‌چنین از چهار تن از چهره‌های تأثیرگذار علم زراعت و اصلاح نباتات و نیز چهار تن از کشاورزان پیشرو در زمینه کشت برنج با اهدای جایزه‌ای تقدیر به عمل آمد.

شرکت‌کنندگان در این کنگره پس از استماع سخنرانی‌ها و با لحاظ نمودن چالش‌های فراروی تولید در بخش کشاورزی و نیز نقطه‌نظرات ارائه‌شده توسط صاحب‌نظران و اندیشمندان، و بحث و تبادل نظر به عمل آمده در نشست‌های هم‌اندیشی، و با یادآوری اینکه

الف- کمبود منابع تولید و نهاده‌های لازم برای تأمین امنیت غذایی کشور و به طور ویژه، کمبود آب یکی از بحرانی‌ترین منابع فراروی افزایش تولیدات کشاورزی کشور است؛

ب- در حال حاضر، برای تأمین امنیت غذایی میلیاردها دلار با طیب خاطر صرف واردات مواد غذایی و نیز مواد اولیه صنعتی از تولیدات کشاورزی می‌شود؛

ج- سیاست‌های افزایش جمعیت، بدون تردید نیاز به مواد غذایی را به شدت افزایش خواهد داد و در صورت عدم افزایش تولید داخلی، وابستگی کشور به واردات این محصولات و مواد غذایی بیشتر و بیشتر خواهد شد؛

د- وابستگی کشور به واردات مواد غذایی در جهت تأمین امنیت غذایی، استقلال اقتصادی کشور را به مخاطره انداخته و این موضوع موجب سلب فرصت و کاهش توانمندی در مذاکرات بین‌المللی در برابر قدرت‌های جهانی برای تأمین و استیفای حقوق ملت می‌شود؛

مطالب زیر را در قالب قطعه‌نامه کنگره به مسئولان محترم اجرایی کشور در رده‌های مختلف تقدیم می‌کند.

۱- «احیای جایگاه کشاورزی در تولید ناخالص ملی» نیازمند ایجاد و یا گسترش زیرساخت‌های لازم برای افزایش تولید در بخش کشاورزی است. تحقق این هدف، نیازمند سرمایه‌گذاری کلان ملی است.

۲- شرکت‌کنندگان در این کنگره لزوم توجه به قطعه‌نامه‌های پیشین و اجرای کامل آنها را مورد تأکید قرار داد.

۳- نوسازی ناوگان تحقیقات کشاورزی ضروری بوده و این امر نیازمند سرمایه‌گذاری بخش دولتی است. بنابراین، ضمن تقدیر از دولت خدمتگذار و وزارت جهاد کشاورزی به خاطر تلاش در جهت رفع موانع پیش روی توسعه فناوری‌های مرتبط با زراعت و اصلاح نباتات، از دولت محترم درخواست می‌شود که تأمین منابع و سرمایه مورد نیاز برای نوسازی ناوگان تحقیقات کشاورزی را در اولویت قرار دهد.

۴- فناوری‌های نو و به طور ویژه فناوری زیستی که موجب تحول بزرگی در نظام تولید کشاورزی جهان شده است، ولی بخش کشاورزی در کشور ما هم‌چنان بهره‌چندانی از فناوری نوین ندارد. لذا شرکت‌کنندگان کنگره ضمن تقدیر از تهیه و تصویب قانون ایمنی زیستی و سایر اسناد بالادستی نظام که نه تنها تضمین بهره‌برداری ایمن از محصولات فناوری زیستی بلکه دستیابی به سهم قابل توجه از بازار جهانی محصولات زیست‌فناوری را مورد تأکید قرار داده است، خواستار تداوم حمایت‌ها برای تحقق اهداف پیش‌گفته و پیگیری مجدانه اجرای قانون و برخورد با قانون‌شکنان و قانون‌گریزان هستند.

۵- شرکت‌کنندگان در کنگره لزوم توجه به پژوهش‌های کشاورزی به ویژه در زمینه‌های کاربردی را مورد تأکید مجدد قرار می‌دهند. از آنجا که ایران، در منطقه‌ی خشک و نیمه خشک جهان قرار گرفته است، کم‌آبی، خشک‌سالی و بحران آب پدیده‌ای کاملاً عادی در کشور ماست و از این روست که تمرکز پژوهش‌ها به سوی تنش‌های غیرزیستی و به طور ویژه، تنش‌های خشکی و شوری اجتناب ناپذیر است.

۶- توجه بیشتر به پژوهش‌های کشاورزی، نه تنها یک ضرورت بلکه یک انتخاب دلی‌پذیر و هوشمندانه است که تحقق اهداف تعریف‌شده برای بخش کشاورزی بدون توجه ویژه به پژوهشگران به منظور

کاربردی کردن و مشتری گرا کردن تحقیقات امکانپذیر نیست. از این شرکت کنندگان در کنگره خواستار تغییر مفاد آیین نامه ترفیع و ارتقای اعضای هیئت علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی به نحوی هستند که دستاوردهای علمی پژوهشی و کاربردی آنها مثل ایجاد و معرفی ارقام زراعی جدید و نیز، سایر یافته‌های کاربردی فنی به صورت کارا در ترفیع و ارتقای رتبه آنها تأثیر داشته باشد.

۷- روابط علمی بین‌المللی در دنیای امروز عامل بسیار مهمی در جهت استفاده از ظرفیت‌های علمی جهانی، انتقال فناوری‌های مورد نیاز و تسریع در اجرای پژوهش‌هاست و غفلت از این امر مهم، به انزوای علمی کشور و تحریم خودساخته دامن می‌زند که آسیب‌های شدیدی به حیثیت علمی و بازدهی پژوهش‌ها وارد می‌کند. از این رو، شرکت کنندگان کنگره خواستار پرهیز بیش از پیش از پرداختن به نگاه امنیتی نسبت به این موضوع و تسهیل مقررات در جهت گسترش روابط علمی بین‌المللی پژوهشگران، اعضای هیئت علمی و دانشجویان، و از جمله تفویض اختیارات بیشتر در این زمینه به هیئت‌های امنای دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی هستند.

۸- با توجه به نیاز بخش کشاورزی به نیروی انسانی کارآمدتر برای بخش کشاورزی، شرکت کنندگان در کنگره لزوم توجه به بهبود کیفیت آموزشی، گنجاندن واحد عملی و کاربردی بیشتر، و بازنگری و تغییر سرفصل درس‌های رشته‌های کشاورزی را مورد تأکید قرار داده و با توجه به اقلیم خشک کشور، خواستار توجه بیشتر به زراعت‌های دیم به جای توسعه زراعت‌های آبی هستند.

۹- با توجه به مسأله بحران آب پیشنهاد می‌شود که عملکرد محصول به جای کیلوگرم در هکتار به صورت مبتنی بر کارایی مصرف آب و مثلاً به صورت کیلوگرم در متر مکعب آب مصرفی بیان شود.

۱۰- شرکت کنندگان در کنگره در راستای شعار کنگره پیشنهاد می‌نمایند که حرفه کشاورزی نیز مانند سایر مشاغل به صورت جامع تعریف شود و در قالب یک قانون به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد تا ضمن احیای کشاورزی در کشور، زمینه اشتغال برای فارغ‌التحصیلان کشاورزی فراهم شود.

۱۱- هم اندیشی ذخایر توارثی و بانک‌های ژن و شرکت کنندگان در همایش خواهان دسترسی بیشتر برای بهره برداری از ذخایر توارثی بانک‌های ژن هستند و لایحه ای را که در این مورد در هیئت محترم دولت در دست تدوین است را بازدارنده و از نظر فنی غیر قابل اجرا می‌دانند. در متن پیش نویس این لایحه، ذخایر توارثی به نحوی تعریف شده است که همه موجودات زنده اعم بذر، میوه، سبزی، جانوران و دام‌ها، و حتی انسان را در بر می‌گیرد. از سوی دیگر هر گونه استفاده از ذخایر توارثی مستلزم اخذ مجوز شده و استفاده بدون مجوز جرم تلقی شده است. لذا شرکت کنندگان در کنگره خواستار آن هستند که متن این لایحه با حضور انجمن‌های علمی ذی‌ربط و به طور ویژه، انجمن زراعت و اصلاح نباتات مورد تجدید نظر و بررسی قرار داده شود.

۱۲- فارغ‌التحصیلان کشاورزی همچون بهره برداران بخش جزو سرمایه‌های غنی این بخش مولد محسوب می‌شوند. با توجه به اهمیت انتقال دانش روز در صنعت بذر، زراعت و اصلاح نباتات از دولت محترم تقاضا دارد اشتغال مولد فارغ‌التحصیلان این علوم را در اولویت ویژه قرار دهند.